

lille Ord ind, nemlig „Loven“. Sa dersom det kunde lykkes ham at faae det flaaet fast, dersom jeg havde sagt, og det var Tilfaeldet; at Grundlovens § 88 kun maatte udøves i Overensstemmelse med de bestaaende Love, vilde det ærede Medlem faae fuldkommen Ret; vi vilde da kunne give alle Slags indskrænkende Love, og Grundlovens § 88 vilde da ikke betyde det Allermindste. Jeg vil tilstaa, at dette er for mig det bedste Bevis for, at det er en meget uheldig Wei, det ærede Medlem er inde paa; thi dersom Grundloven kun skulde forstaaes i Overensstemmelse med de bestaaende Love, hvad er saa Grundloven? Vi kunde da forandre den og ophæve den baade ved gamle og ved nye Love. Det ærede Medlem for Kjøbenhavns 1ste Valgkreds (Nimeftad) gik endnu videre. Det ærede Medlem sagde: Grundlovens Forsamlingsfrihed er ganske vist uantastelig; den kan ikke angribes fra Forsamlingsfrihedens Synspunkt, men fra andre Synspunkter kan den angribes, saameget det skal være. Deraf vilde altsaa følge, at naar en Regjering opdager, at det f. Ex. var ufundt at holde politiske Forsamlinger — det kan man godt tænke sig, det kan en Regjering let komme til — vilde det være ganske stemmende med Grundlovens § 88 at forbyde disse Forsamlinger. Naar Regjeringen f. Ex. syntes, at disse Forsamlinger gave Anledning til Overdaadighed, til Lediggang eller til Drik, kort sagt anvendte alle andre Synspunkter end politiske, kunde den forbyde dem. Naar vi skulle ind paa den Wei, at Grundlovens Paragrafer kun betyde Noget fra et ganske lille bitte snevert Udgangspunkt, og at de kunne indskrænkes og flaaes iftykker ved Synspunkter fra andre Love, saa siger jeg, lad os da overhovedet ikke mere tale om Grundloven. Det er meget fornuftigere, thi den betyder da Intet. Det ærede Medlem sagde dernæst, at den systematiske Betragtning, jeg havde gjort gjældende, og som han heller ikke syntes om, var urigtig, men det er den ikke. Jeg har sagt, at, naar der paa et Gebet indføres en ny Ordning af Retsstilstanden, som ophæver den tidligere Tilstand, falde dermed de Ting bort, som ere Konsekventer af den tidligere Tilstand. Dette har det ærede Medlem indrømmet mig; men derpaa sagde han, at den tidligere Tilstand var den samme som den nuværende, thi den hjemlede ogsaa Forsamlingsfriheden. Nei, det gjorde den ikke. Den tidligere Tilstand kan vel ikke siges fuldstændig at have forbudt Forsamlingsfriheden, men den hjemlede den ikke. Den tidligere Tilstand gjorde Forsamlingsfriheden fuldstændig afhængig af Administrationen, og Forstjellen mellem Tilstanden før og efter 1848 ligger netop deri, at først i 1848 eller ved Grundloven af 1849 blev Forsamlingsfriheden hjemlet som en Frihed, der ikke kunde antages, hverken fra Lovgivningsmagtens Side eller fra nogen anden Side end den grundlovgivende Myndigheds. Deri ligger netop det

Nye, og derfor bortfalder den gamle Tilstand, som ikke indeholder en Hjemmel for Forsamlingsfriheden og som Følge deraf ogsaa alle Konsekventer af, at denne Frihed ikke var hjemlet. — For Øvrigt skal jeg indrømme det ærede Medlem for Ødense Amts 1ste Valgkreds (Oct. Hansen), at hele dette Spørgsmaal om Loven af 1845 i dette Øieblik er mindre praktisk. Jeg siger ikke, at det er upraktisk; at der foreligger en Spøisteretsdom, er vel ikke afgjørende, men det har sin Betydning, hvilken Mening Spøisteret har; men det ærede Medlem maa dog indrømme, at det ogsaa har sin store Betydning, hvilken Mening det danske Folkething har; det har vist sig og det kan og skal vise sig i mangfoldige Tilfælde, hvilken Betydning det har, om det danske Folkething er af samme Mening som Spøisteret eller ikke. Derfor er det fuldstændig paa sin Plads og fuldkommen rigtigt, at vi gjøre os det klart, hvorledes Grundloven skal forstaaes med Hensyn til tidligere Love paa dette Gebet; thi have vi ikke dette paa det flene, forstaaer jeg ikke, hvorledes vi skulle kunne behandle et Spørgsmaal som dette; men jeg skal indrømme, at vi meget godt kunne komme til det samme Resultat uden at behøve at gaa ind paa de juridiske Details. Naar vi blot høre paa de Ting, som komme frem fra de Kjøbenhavnske Rigsdagsmænd, og paa den Opfattelse, de gjøre gjældende, nemlig at Grundlovens Paragrafer Intet betyde, naar der er nye eller senere særlige Love, som stride derimod, samt at de kunne indskrænkes fra alle mulige Synspunkter, kunne vi godt blive enige om, — maaste med Undtagelse af de Kjøbenhavnske Rigsdagsmænd — at vi ere inde paa en meget uheldig Wei, hvor vi mere og mere glemme at hævde Grundlovens Betydning af Frygt for, at den store Frihed, den giver, skulde kunne blive farlig, af Frygt for, at Politiet ikke skulde kunne sikkre os mod alle mulige Eventualiteter og generende Tilstande. Herpaa ere vi inde; og derfor er det vist ogsaa meget let for det store Flertal i denne Sal — jeg taler ikke om Flertallet paa denne Side, men om det store Flertal — at blive enig om, at § 7 i Lovforslaget maa forandres. Det var det, jeg tillod mig at ytre igaar, og jeg haaber ikke, at der i dette Punkt skulde være absolut Modstand fra Regjeringens Side; thi det forekommer mig dog klart, at det ikke har praktisk Betydning nok til at kunne hindre en virkelig, alvorlig Villie til at holde en Forsamling, hvorved den Klasse af Befolkningen kan komme med, som har ondt ved at komme med om Hverdagen. En saadan kan flaaes tilveie, om det ogsaa koster lidt mere Anstrengelse. Jeg sagde igaar og jeg siger endnu, at jeg ikke tror, at Sligt er Regjeringens Hensigt. Den har ladet sig bestemme af Helligdagens Fred; men jeg siger, at jeg tror, det er muligt at komme overens om en Affattelse, hvorved de Betenkeligheder, af mere eller mindre juridisk Natur, der findes hos dette